

Ansvar och kompetens

Riktlinje inom hälso- och sjukvård, Socialnämnden Gnesta kommun

Beslutsinstans	Socialnämnden
Beslutad	2021-10-27
Senast reviderad	Välj datum
Giltig till	Tills vidare
Dokumentansvarig	Medicinskt ansvarig sjuksköterska
Diarienummer	SN.2021.62

Innehållsförteckning

Ansvar och kompetens.....	3
Författningar	3
Allmänt.....	3
Hälsa- och sjukvårdsansvar inom socialförvaltningen	4
Vårdgivarens - nämndens – ansvar	4
Verksamhetschef enligt HSL, ansvar.....	5
Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) ansvar	5
Riktlinjer, rutiner och instruktioner	6

Ansvar och kompetens

Författningar

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80)

Patientsäkerhetslagen (2010:659)

Patientsäkerhetsförordningen (2017:94)

Patientlagen (2014:821)

Allmänt

Det övergripande ledningsansvaret för den kommunala hälso- och sjukvården regleras i hälso- och sjukvårdslagen och i hälso- och sjukvårdsförordningen. I dessa definieras vad som avses med hälso- och sjukvård, d v s åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, sjuktransporter och omhändertagande av avlidna, samt vårdgivarens, verksamhetschefens och MAS/MAR (medicinskt ansvarig sjuksköterskas/medicinskt ansvarig rehabiliterings) ansvar.

Hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar beskrivs ytterst i Patientsäkerhetslagen. Vidare finns ett antal föreskrifter och allmänna råd som uttrycker speciella kompetenskrav för vissa yrkesgrupper och funktioner i hälso- och sjukvården.

Enligt patientsäkerhetslagen ska den som avser att bedriva verksamhet som omfattas av Inspektionens för vård och omsorgs [IVO] tillsyn anmäla det till IVO senast en månad innan verksamheten påbörjas. Om verksamheten helt eller till väsentlig del förändras eller flyttas, ska det anmälas till IVO inom en månad efter genomförandet. Om verksamheten läggs ned ska det snarast anmälas till IVO.

Kravet på god vård innebär bland annat att främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen. Hälso- och sjukvårdspersonalen ska medverka i kvalitetsutvecklingsarbete. Det innebär utveckling av rutiner, metoder, risk- och avvikelshantering samt uppföljning av mål och resultat i verksamheten som vårdgivaren beskrivit i uppdragsbeskrivningarna.

Vården och behandlingen ska så långt det är möjligt utformas och genomföras i samråd med den enskilde individen. Den enskilde och/eller anhörig ska ges individuellt anpassad information om den enskildes hälsotillstånd och om metoder för vård och behandling. Den enskilde och dennes anhöriga ska informeras om hur klagomål och synpunkter anmäls. Om den enskilde har behov av både hälso- och sjukvård, oavsett huvudman, och insatser från socialtjänsten ska en samordnad individuell plan [SIP] upprättas.

All legitimerad personal har skyldighet att föra patientjournal. Även icke- legitimerad personal som biträder en legitimerad yrkesutövare ska föra journal.

All hälso- och sjukvårdspersonal har skyldighet att rapportera avvikelser i hälso- och sjukvården.

All hälso- och sjukvårdspersonal i offentlig verksamhet har tystnadsplikt enligt offentlighets – och sekretesslagen (2009:400). För privata utförare gäller motsvarande regler om tystnadsplikt enligt patientsäkerhetslagen.

Hälso- och sjukvårdsansvar inom socialförvaltningen

Kommunfullmäktige beslutar vilken eller vilka nämnder i en kommun som ansvarar för ledningen av hälso- och sjukvården. I Gnesta kommun är det socialnämnden och socialförvaltningen som har det övergripande ansvaret för att den hälso- och sjukvård som kommunen erbjuder uppfyller hälso- och sjukvårdslagens krav på god vård.

God vård innebär att vården ska

- vara av god kvalitet med god hygienisk standard
- tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet och säkerhet
- bygga på respekt för patientens självbestämmande och integritet
- främja goda kontakter mellan patienten och hälso- och sjukvårdspersonalen och
- vara lätt tillgänglig.

Kommunen har att erbjuda hälso- och sjukvård upp t o m sjuksköterskenivå. Regionen, det vill säga Region Sörmland, ska avsätta de läkarresurser som behövs för att enskilda ska kunna erbjudas en god och säker vård i enlighet med kommunens ansvarområde.

Vårdgivarens - nämndens – ansvar

Med vårdgivare avses, enligt lagstiftning, statlig myndighet, landsting/region och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvård som myndigheten, landstinget/regionen eller kommunen har ansvar för (offentlig vårdgivare). Hälso- och sjukvårdsverksamhet som yrkesmässigt bedrivs av annan juridisk eller fysisk person, aktiebolag, stiftelse, handelsbolag eller som enskild firma är privat vårdgivare.

Det finns ingen praktisk eller rättslig skillnad mellan vilka skyldigheter som olika typer av vårdgivare har. Gnesta kommun bedriver hälso- och sjukvård inom socialnämndens och ansvarsområde genom socialförvaltningens verksamheter och är alltså vårdgivare. De privata utförare som bedriver hälso- och sjukvård genom avtal med socialförvaltningen är egna vårdgivare och ansvarar självständigt för att uppfylla de krav som följer av lagar och anslutande författningar.

Vårdgivaren utser verksamhetschef och beslutar vilka befogenheter, rättigheter och skyldigheter verksamhetschefen ska ha.

Vårdgivaren ansvarar för att verksamhetschefen har tillräcklig kompetens för uppgiften, ges möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter samt att rätt kompetent hälso- och sjukvårdspersonal anställs.

Vårdgivaren eftersträvar hög kontinuitet i vården och för patienter med återkommande hälso- och sjukvårdsbehov ska en omvårdnadsansvarig sjuksköterska utses. För den som får återkommande rehabilitering/habilitering ska en rehabiliteringsansvarig arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast utses.

Sjuksköterska ska finnas tillgänglig dygnet runt, i den omfattning och med den inställetid som patientsäkerheten kräver. Kontaktvägar och kontaktuppgifter för att nå sjuksköterska ska vara tydlig, lätt tillgänglig och förankrad i verksamheterna.

Vårdgivaren är skyldig att anpassa bemanningen av varje verksamhetsområde så att kraven på en vård av god kvalitet och säkerhet för patienterna kan upprätthållas samt att det finns personal med både formell som reell kompetens som kan fullfölja de uppgifter som ankommer verksamheten.

Verksamhetschef enligt HSL, ansvar

Inom socialförvaltningen i Gnesta kommun är enhetschef för hälso- och sjukvårdsenheten verksamhetschef enligt HSL och representerar vårdgivaren samt har ett samlat ledningsansvar för sin verksamhet. I ansvaret ligger att säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses.

Inom socialförvaltningen är det verksamhetschef för hälso- och sjukvårdsenheten och medicinskt ansvarig sjuksköterska [MAS] som har ett gemensamt ansvar för att se till att verksamheten har en hög patientsäkerhet och att hälso- och sjukvården inklusive rehabilitering är av god kvalitet.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) ansvar

Inom de verksamhetsområden som en kommun beslutar ska det, enligt HSL, finnas en medicinskt ansvarig sjuksköterska [MAS]. Inom Gnesta kommun har socialnämnden hälso- och sjukvårdsansvaret. MAS ställning i organisationen ska vara tydlig och det ska finnas möjligheter för hen att utföra det medicinska ansvaret.

MAS bör delta regelbundet i utförarnas ledningsgrupp, minst 2 gånger/termin.

Om ett verksamhetsområde i huvudsak omfattar rehabilitering kan en fysioterapeut, sjukgymnast eller en arbetsterapeut fullgöra de uppgifter som åligger en MAS. Funktionen kallas medicinskt ansvarig rehabilitering (MAR).

Enligt HSL, hälso- och sjukvårdsförordningen och patientsäkerhetsförordningen ansvarar MAS för

- beslut om att delegera ansvar för att vårduppgifter är förenliga med säkerheten för patienterna,
- patienterna får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde
- journaler förs i den omfattning som föreskrivs i patientdatalagen (SFS 2008:355)
- patienten får den hälso- och sjukvård som en läkare ordinerat
- det finns ändamålsenliga och väl fungerande rutiner för
  - a) läkemedelshantering
  - b) rapportering enligt 6 kap. 4§ patientsäkerhetslagen (2010:659) och
  - c) kontakta läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal när en patients tillstånd fordrar det.

Dessutom ansvarar MAS för

- styrdokument för hälso- och sjukvård och rehabilitering följs
- samverkan och samordning med andra vårdgivare sker samt
- att råd och stöd ges till förvaltningens chefer och medarbetare samt vara rådgivande åt förvaltningsledning och dess olika stödfunktioner i hälso- och sjukvårds och rehabiliteringsfrågor.

MAS har inte ansvar för individuella patientinsatser men kan då behov finns gå in i enskilda ärenden och bestämma om vård och behandling.

Vid frånvaro av MAS ersätter chef för hälso- och sjukvårdsenheten, samt att hen har möjlighet att rådfråga någon av övriga MAS i länet.

Hälso- och sjukvårdspersonal är

- all legitimerad personal
- icke legitimerad personal som efter delegation får en arbetsuppgift av legitimerad personal d v s biträder en legitimerad yrkesutövare.

Arbetet inom hälso- och sjukvården ska utföras enligt vetenskap och beprövad erfarenhet, sakkunnigt och omsorgsfullt. Yrkesansvaret innebär att hälso- och sjukvårdspersonalen själv ansvarar för hur uppgifterna utförs.

Riktlinjer, rutiner och instruktioner

Inom socialförvaltningen ansvarar MAS för de riktlinjer som styr hälso- och sjukvårds – och rehabiliteringsuppdraget.

Hälso- och sjukvårdsenheten ansvarar för att det finns rutiner och instruktioner, att dessa är kända och finns publicerade, för att hantera hälso- och sjukvårdsuppdraget. Inom varje verksamhetsområde där det bedrivs kommunal hälso- och sjukvård ska det finnas rutiner i tillräcklig omfattning, för vad som är god och säker vård.